

REDOVISNINGSRÅDET

UTTALANDE FRÅN REDOVISNINGSRÅDETS AKUTGRUPP

URA 2 SYNTETISKA OPTIONER

Enligt punkt 9 i RR 22, Utformning av finansiella rapporter får ett företags finansiella rapporter inte beskrivas vara i överensstämmelse med Redovisningsrådets rekommendationer om de inte uppfyller samtliga krav i alla tillämpliga rekommendationer och tillämpliga uttalanden från Redovisningsrådets Akutgrupp. Akutgruppens uttalanden behöver, i likhet med Redovisningsrådets rekommendationer, inte tillämpas på oväsentliga poster.

BAKGRUND

Ett antal aktiemarknadsbolag har träffat avtal med anställda i respektive bolag om att vid en framtida tidpunkt (lösentidpunkten) utbetala ett kontantbelopp motsvarande skillnaden mellan kursen på företagets aktier och ett jämförelsebelopp (lösenpriset). Genom avtalen har de anställda fått en rättighet som vanligtvis betecknas "syntetisk option". För ett företag innebär ett sådant avtal ett motsvarande åtagande.

Syftet med optionsprogrammen uppges ofta vara att knyta anställda, i första hand ledande befattningshavare, närmare till företaget. Därigenom antas värdet på företaget utvecklas mer positivt. Inget av företagen har framhållit ett finansiellt motiv, dvs. att syftet skulle vara att bidra till företagets finansiering.

Som framgår av Aktiemarknadsnämndens uttalande 1994:6 har syntetiska optioner, typiskt sett, följande karakteristika: "Optionen ger innehavaren en rätt att vid en framtida tidpunkt (optionens slutdag) erhålla ett kontantbelopp vars storlek beror på kursen på slutdagen för en aktie i det bolag som utfärdar optionen. Slutregleringslikviden skall vid sådan s.k. stängning av optionen motsvara det belopp varmed den på slutdagen noterade betalkursen för en aktie av viss serie i bolaget överstiger ett lösenpris för aktien som bestäms vid optionsavtalets ingående. Optionens löptid har i praktiken varierat, såvitt nämnden känner till, från tre till åtta år. För erhållande av optionen erlägger optionsinnehavaren ett kontant belopp (premium).

Optionsinnehavaren har enligt villkoren vanligen rätt att under löptiden påkalla s.k. kvittning, varvid slutregleringslikviden skall motsvara optionens värde vid tidpunkten för kvittningen. Normalt gäller även att innehavaren när som helst under löptiden kan överlåta optionen men att han därvid är hembudsskyldig gentemot bolaget, som kan lösa optionen till ett penningbelopp motsvarande optionens värde vid lösentidpunkten."

FRÅGESTÄLLNING

Frågan gäller hur ovan beskrivna åtaganden skall redovisas. Mer specifikt gäller frågorna

1. hur syntetiska optioner skall redovisas i samband med utställandet,
2. hur optionsåtaganden skall redovisas efter utställandet,
3. hur åtaganden skall värderas,
4. huruvida redovisningen påverkas av villkor om fortsatt anställning samt
5. vilken information som skall lämnas i årsredovisningar och delårsrapporter.

1. Redovisning i samband med utställande av syntetiska optioner.

Praxis är att den anställde som erbjudits köpa syntetiska optioner betalar en ersättning för detta. För företaget utgör ersättningen en intäkt. Mot denna intäkt skall ställas kostnaden för det åtagande som företaget iklätt sig. I balansräkningen redovisas åtagandet normalt som en (långfristig) skuld beräknad i enlighet med punkt 3 nedan.

Om den anställde erbjuds förvärva en option till ett pris som understiger optionens verkliga värde skall skillnaden kostnadsföras och redovisas som en personalkostnad.

Om ersättningen är beräknad på marknadsmässiga grunder uppkommer ingen (mätbar) förmån för den anställde. Resultatet för företaget påverkas inte heller eftersom intäkten i form av ersättningen från den anställde och kostnaden uppgår till lika stora belopp.

2. Redovisning av optionsåtagande efter utställandet.

Efter utställandet sker en fortlöpande värdering av åtagandet. Om åtagandet ökat i värde redovisas detta som en personalkostnad. Om åtagandet minskat i värde, exempelvis till följd av sjunkande aktiekurser, skall minskningen redovisas som en negativ personalkostnad.

3. Hur skall åtagandet värderas?

Den värdering av åtagandet som företaget gör skall baseras på någon av de vedertagna modeller som används för värdering av långfristiga optioner. Samma värderingsmodell som använts för att bestämma priset på optionen skall normalt tillämpas under hela den period över vilken åtagandet gäller. Hänsyn skall därvid tas till ändrade förutsättningar i form av ändrade marknadsräntor eller ändrad riskbedömning (volatilitet).

4. Påverkas redovisningen av villkor om fortsatt anställning m.m.?

Avtal om syntetiska optioner kan innehålla ett villkor att den anställde skall kvarstå i tjänst under viss tid för att han fullt ut skall få del av en eventuell värdestegring. Presumtionen är att detta villkor kommer att uppfyllas. Finns grund för en annan bedömning genom erfarenhetsdata i företaget, till exempel genom data som visar att det är sannolikt att 10 procent av de anställda lämnar företaget före avtalsperiodens utgång, korrigeras åtagandet med hänsyn härtill.

Värderingen påverkas inte heller av villkor om hembudsskyldighet eller liknande.

5. Vilken information skall lämnas?

Företag som tecknat avtal med anställda om syntetiska optioner skall i not ange:

- Vilken eller vilka kategorier av befattningshavare, samt antalet befattningshavare, som omfattas av erbjudandet.
- Tilldelningens storlek.
- Pris för optionerna, lösenpris och löptid samt aktuell aktiekurs vid tidpunkten för avtalet.
- Hur värderingen av optionerna gjorts med angivande av vilka värden som åsatts relevanta variabler samt styrelsens samlade bedömning av om villkoren är marknadsmässiga.

I delårsrapporter och årsredovisningar skall anges resultateffekten av optionsprogrammet, i den mån denna är av väsentlig betydelse.

Gruppen vill också hänvisa till att Aktiemarknadsnämnden uttalat att företagen i tillämpliga delar skall beakta NBK:s rekommendation om "Information angående ledande befattningshavares förmåner".

Detta uttalande publicerades ursprungligen i april 1995. Det har under år 2001 blivit föremål för samma remissprocedur som Redovisningsrådets rekommendationer. Därefter har uttalandet givits ut av Redovisningsrådets Akutgrupp i december 2001. I samband med remissproceduren har ändringar skett i avsnittet under rubriken 4. Påverkas redovisningen av villkor om fortsatt anställning m.m.? och i avsnittet 5. Vilken information skall lämnas? (första meningen).